

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ความต่อเนื่องของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจภายหลังการแปรรูป
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและการสื่อสารแห่งประเทศไทย

กระทรวงการคลังมีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๒๐๙.๑/๘๓๗๖ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๓ อนุมัติในหลักการให้นำกิจการทั้งหมดขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและการสื่อสารแห่งประเทศไทย มาจัดตั้งเป็น ๔ บริษัท คือ บริษัทรวมทุน (Holding Company) บริษัท ทศท. จำกัด บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด และบริษัท กสท. ไปรษณีย์ จำกัด ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทรับไปพิจารณาถึงประโยชน์สูงสุดของรัฐในการเปลี่ยนสภาพ องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทย หากเห็นว่าการรวมบริษัท ทศท. จำกัด และบริษัท กสท. จำกัด จะทำให้รัฐและประชาชนได้รับประโยชน์มากกว่าก็ให้พิจารณารวมเป็นบริษัทเดียวกันได้ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ นายกรัฐมนตรีได้ร่วมประชุมหารือกับรัฐมนตรี หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประธานคณะกรรมการองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ประธานคณะกรรมการการสื่อสารแห่งประเทศไทย ผู้บริหารองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและผู้บริหารการสื่อสารแห่งประเทศไทย ผลการประชุมสรุปให้รวมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทย (ด้านโทรคมนาคม) เป็นบริษัทเดียวกันก่อนกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์โดยใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้จัดตั้งบริษัทบริหารสัญญา ร่วมการงาน โดยมีกระทรวงการคลังถือหุ้นทั้งหมด

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๙ วรรคสอง กำหนดให้รัฐวิสาหกิจหนึ่งจะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นและจัดตั้งเป็นบริษัท เดียวหรือหลายบริษัทก็ได้ และในกรณีที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทุนเป็นหุ้นของหลายบริษัทนั้น จะกระทำในคราวเดียวกันหรือไม่ก็ได้ หรือรวมกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของหลายรัฐวิสาหกิจมาจัดตั้งเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้ และตามมาตรา ๒๒ กำหนดว่าเมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้เปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจใดเป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทแล้ว ให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี จดทะเบียนบริษัทนั้นตามรายละเอียดที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ และมาตรา ๒๘ กำหนดว่า ในกรณีที่มติดังกล่าวของรัฐมนตรียุบเลิกรัฐวิสาหกิจใด ให้ถือว่ากฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้นเป็นอันยกเลิกตามเงื่อนไขเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นเพื่อการนั้นเนื่องจากเมื่อรัฐวิสาหกิจใด

ดำเนินการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นแล้วจะมีผลทำให้สถานภาพเดิมของรัฐวิสาหกิจเปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาในข้อกฎหมายเกี่ยวกับสถานภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยเดิมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ว่าจะมีสถานภาพต่อเนื่องไปยังกิจการใหม่หรือไม่ อย่างไร จึงขอหารือว่า

๑. การเปลี่ยนสภาพองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นบริษัท ทศท. จำกัด จะมีผลทำให้ต้องเลิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ เดิม และจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท ทศท. จำกัด ขึ้นใหม่หรือไม่ อย่างไร

๒. การเปลี่ยนสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็น ๒ บริษัท คือบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด และบริษัท กสท. ไพรซิเดนท์ จำกัด จะมีผลทำให้ต้องเลิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ เดิม และจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด และสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท กสท. ไพรซิเดนท์ จำกัด ขึ้นใหม่หรือไม่ อย่างไร

๓. การรวมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทย แล้วจัดตั้งบริษัทขึ้นใหม่ ๓ บริษัท คือ บริษัทโทรคมนาคม (รวมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทยด้านโทรคมนาคม) บริษัทบริหารสัญญาร่วมการงาน และบริษัท ไพรซิเดนท์ จำกัดโดยใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ จะมีผลทำให้ต้องเลิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทย ที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ เดิม และจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจขึ้นใหม่อีก ๓ สหภาพตามบริษัทที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานปลัดกระทรวง) ผู้แทนองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ผู้แทนการสื่อสารแห่งประเทศไทย และผู้แทนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม (กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน) แล้ว ได้ความว่า กรณีตามข้อหารือเป็นเรื่องที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะรวมกิจการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย และการสื่อสารแห่งประเทศไทย เข้าด้วยกัน แล้วจัดตั้งเป็นบริษัทเพื่อกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ และในการประชุมคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทได้พิจารณาถึงสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจทั้งสองแห่งภายหลังการเปลี่ยนสภาพองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและการสื่อสารแห่งประเทศไทย ว่าจะมีสถานภาพต่อเนื่องหรือไม่อย่างไร เรื่องนี้สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจของทั้งสองแห่งประสงค์ที่จะให้สถานภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจมีความต่อเนื่องไปยังบริษัทที่จัดตั้งมาใหม่ จึงสมควรพิจารณาถึงสถานภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ อันเป็นสิทธิประโยชน์ของพนักงานไปพร้อมกับองค์กรด้วย ถ้าหากสหภาพแรงงานมี

ความต่อเนื่องกันต่อไปภายหลังจากเปลี่ยนสภาพแล้ว ก็จะก่อให้เกิดความมั่นคงแก่พนักงานและองค์กรในเวลาเดียวกัน ส่วนกรณีเกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียดของการบริหารจัดการ ทรัพย์สิน และสิทธิต่าง ๆ ของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทย ที่จะต่อเนื่องไปยังบริษัทที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้น ผู้แทนองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยและผู้แทนการสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ชี้แจงว่า เป็นเรื่องที่ทางสหภาพแรงงานทั้งสองแห่งอาจตกลงกันได้และไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงการคลัง ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเปลี่ยนสภาพองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เป็นบริษัท ทศท. จำกัดจะทำให้สภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ต่อเนื่องไปยังบริษัทใหม่หรือไม่ หรือต้องเลิกและจดทะเบียนจัดตั้งสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท ทศท. จำกัด ขึ้นใหม่ เห็นว่า การเปลี่ยนทุนขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเป็นหุ้น ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเพียงการเปลี่ยนโครงสร้างและรูปแบบการบริหารจัดการขององค์กรของรัฐจากรัฐวิสาหกิจที่มีกฎหมายจัดตั้งเฉพาะให้มาอยู่ในรูปแบบของบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อให้การดำเนินงานของวิสาหกิจนั้นดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่มีการหยุดชะงักเสมือนบริษัทที่จัดตั้งขึ้นมีฐานะอย่างเดียวกับรัฐวิสาหกิจเดิม ด้วยเหตุนี้ มาตรา ๒๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงได้บัญญัติให้บรรดากิจการ สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติโอนไปเป็นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้น ส่วนพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนตัวผู้เป็นนายจ้างนั้น มาตรา ๒๕^๒ แห่ง

---

^๑ มาตรา ๒๔ ในวันที่จดทะเบียนบริษัทตามมาตรา ๒๒ ให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติโอนไปเป็นของบริษัท หรือเป็นของกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี

ในกรณีหนี้ที่โอนไปเป็นของบริษัทตามวรรคหนึ่ง เป็นหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกันอยู่แล้วให้กระทรวงการคลังค้ำประกันหนี้นั้นต่อไป โดยอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการค้ำประกันก็ได้ เว้นแต่จะมีการตกลงกับเจ้าหนี้ให้ลดหรือปลดเปลื้องภาระการค้ำประกันของกระทรวงการคลังนั้น

สิทธิตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงสิทธิตามสัญญาเช่าที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจมีอยู่ในวันจดทะเบียนบริษัทนั้นด้วย

ส่วนสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจเคยมีอยู่ตามกฎหมายที่ราชพัสดุหรือกฎหมายอื่น ให้บริษัทมีสิทธิในการใช้ที่นั้นต่อไปตามเงื่อนไขเดิม แต่ต้องจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายได้แผ่นดินตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

^๒ มาตรา ๒๕ ในวันที่จดทะเบียนบริษัทตามมาตรา ๒๒ ให้บรรดาพนักงานตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติเป็นลูกจ้างของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทนั้น

ให้พนักงานตามวรรคหนึ่งได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม กับให้ถือว่าเวลาการทำงานของพนักงานดังกล่าวในรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นเวลาการทำงานในบริษัท โดยไม่ถือว่าการเปลี่ยนสภาพจากรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นบริษัทนั้นเป็นการเลิกจ้าง

พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็บัญญัติให้บรรดาพนักงานตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติเป็นลูกจ้างของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทที่ได้รับเงินเดือน ค่าจ้างและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม กับให้ถือว่าเวลาการทำงานของพนักงานในรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นเวลาการทำงานในบริษัทโดยไม่ถือว่ามีการเปลี่ยนสภาพจากรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นบริษัทนั้นเป็นการเลิกจ้าง และให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของรัฐวิสาหกิจเดิมยังคงอยู่ต่อไป นอกจากนี้มาตรา ๒๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้บัญญัติว่า ในกรณีที่กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัท หรือกฎหมายอื่นมีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใดๆ หรือมีบทบัญญัติคุ้มครองกิจการ พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นมีผลใช้บังคับต่อไป กรณีสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ถ้าหากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยเปลี่ยนสภาพไปเป็นบริษัทตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ บริษัท ทศท. จำกัด ก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนายจ้างของพนักงานของบริษัท ส่วนพนักงานยังคงมีฐานะเป็นพนักงานของนายจ้างเดิมต่อเนื่องมาถึงบริษัท ทศท. จำกัด และการที่พนักงานได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจไว้แล้วถือว่าเป็นสิทธิประโยชน์ของพนักงานที่จะต้องได้รับอยู่เช่นเดิม ทั้งสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยก็เป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ดังนั้น การที่องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยได้เปลี่ยนสภาพเป็นบริษัท ทศท. จำกัด จึงไม่มีผลกระทบต่อสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยที่ได้จัดตั้งไว้แล้ว เมื่อสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

ให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของรัฐวิสาหกิจเดิมที่เปลี่ยนสภาพเป็นบริษัทยังคงอยู่ต่อไปโดยให้บริษัทมีฐานะเป็นนายจ้างร่วมกับรัฐวิสาหกิจเดิมหรือแทนรัฐวิสาหกิจเดิม แล้วแต่กรณี

^๓ มาตรา ๒๖ ในกรณีที่กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัทหรือกฎหมายอื่นมีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใดๆ ต่อบุคคล ททรัพย์สิน หรือสิทธิของบุคคล หรือมีบทบัญญัติให้การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้นได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการใดหรือได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด หรือมีบทบัญญัติให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นกรณีเฉพาะ หรือมีบทบัญญัติคุ้มครองกิจการ พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นมีผลใช้บังคับต่อไป โดยบริษัทมีฐานะอย่างเดียวกับรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายดังกล่าว แต่อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ที่ว่านั้นอาจจำกัดหรืองดได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและอาจกำหนดในพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจนั้นเป็นของคณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใดตามที่กำหนดหรือจะให้แต่งตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ และให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาให้บริษัทคงมีอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์เพียงเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมในการแข่งขันทางธุรกิจการควบคุมให้การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปโดยถูกต้อง และการรักษาประโยชน์ของรัฐประกอบด้วย โดยจะกำหนดเงื่อนไขเวลาหรือเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติหรือให้กรณีใดจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งก่อนก็ได้ และคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจต้องเสนอแนะให้ทบทุนแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจประเภทนั้นอยู่เสมอ

ยังมีคุณสมบัติครบถ้วนตามบทบัญญัติในหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ก็ไม่ต้องเลิกไปพร้อมกับองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย เรื่องในทำนองเดียวกันนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้เคยพิจารณาให้ความเห็นไว้แล้วในเรื่องสถานภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยหลังการแปรรูปการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เป็นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)^๔

ประเด็นที่สอง การเปลี่ยนสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทย เป็นบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด และบริษัท กสท. ไปรษณีย์ จำกัด จะทำให้ต้องเลิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทย หรือไม่ เห็นว่า กรณีสถานภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทย ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ มาแต่เดิมนั้นถ้าหากมีการเปลี่ยนสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทย เป็นสองบริษัท คือ บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด และบริษัท กสท. ไปรษณีย์ จำกัด ก็จะมีผลกระทบต่อสถานภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทย ที่ได้จัดตั้งไว้แล้ว เนื่องจากพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ หมวด ๔ ว่าด้วยสหภาพแรงงาน ได้บัญญัติเป็นหลักว่า รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งมีสหภาพแรงงานได้เพียงสหภาพเดียว และลูกจ้างที่มีสิทธิรวมตัวกันจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ต้องเป็นลูกจ้างในรัฐวิสาหกิจเดียวกัน สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทย จึงต้องปรับโอนไปเป็นสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจในบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด หรือสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจในบริษัท กสท. ไปรษณีย์ จำกัด แต่เพียงบริษัทเดียว โดยพิจารณาจากจำนวนพนักงานที่โอนไปยังแต่ละบริษัทว่า ยังมีจำนวนพนักงานที่เป็นสมาชิกสหภาพแรงงานครบจำนวนร้อยละยี่สิบห้าของพนักงานทั้งหมดที่จะเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจในบริษัทนั้น ๆ หรือไม่ สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทยจึงต้องจัดประชุมใหญ่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาลงมติปรับเปลี่ยนสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทย ไปเป็นสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจในบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด หรือสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจในบริษัท กสท. ไปรษณีย์ จำกัด แต่เพียงสหภาพแรงงานเดียว และที่ประชุมใหญ่จะต้องพิจารณาแก้ไขข้อและข้อบังคับให้สอดคล้องกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจที่ปรับเปลี่ยนนั้น กับทั้งต้องพิจารณาเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินที่จะโอนไปยังสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ในอีกบริษัทหนึ่งด้วย หากสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยมิได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมใหญ่มิได้มีมติเป็นอย่างหนึ่งอย่างใด และสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจยังคงดำเนินการต่อไปภายหลังจากที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนสภาพเป็นสองบริษัทแล้ว อาจถูกนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจได้ตามมาตรา ๖๖ (๒)^๕ แห่งพระราชบัญญัติ

^๔ บันทึก เรื่อง สถานภาพของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ภายหลังจากแปรรูปการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเป็นบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๑๔๗๔ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่๒๕๒/๒๕๔๕)

^๕ มาตรา ๖๖ นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงานได้ในกรณีดังต่อไปนี้

แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ อย่างไรก็ตาม ถ้าการดำเนินการดังกล่าวหาข้อยุติไม่ได้ จะอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖^๖ แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของพนักงานและการต่อเนื่องของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ โดยกำหนดเป็นพระราชกฤษฎีกาก็ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการรวมตัวเป็นสหภาพตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง^๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

ประเด็นที่สาม กรณีรวมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยแล้วเปลี่ยนสภาพเป็นสามบริษัทคือ ๑. บริษัทโทรคมนาคม ซึ่งรวมองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยด้านโทรคมนาคม ๒. บริษัทไปรษณีย์ จำกัด และ ๓. บริษัทบริหารสัญญาร่วมการงาน นั้น เห็นว่า ถ้าหากมีการนำองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยด้านโทรคมนาคมมารวมกันแล้ว จัดตั้งเป็นบริษัทโทรคมนาคมขึ้นใหม่แต่เพียงบริษัทเดียว โดยพนักงานส่วนใหญ่ของบริษัทโทรคมนาคมที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่นั้นได้แก่ พนักงานที่มาจากองค์การโทรศัพท์ทั้งหมด สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยก็ต้องปรับโอนไปเป็นสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัทโทรคมนาคม เหตุนี้สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จะต้องประชุมใหญ่สมาชิกเพื่อพิจารณาแก้ไขชื่อและข้อบังคับของสหภาพแรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนสภาพดังกล่าว ส่วนบรรดาพนักงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทยเดิมที่โอนมาเป็นพนักงานของบริษัทโทรคมนาคม ก็อาจเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ

(๑) เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบแล้วพบภายหลังว่า การรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนสหภาพแรงงานแก่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๔๖

(๒) เมื่อปรากฏว่าการดำเนินการของสหภาพแรงงานขัดต่อวัตถุประสงค์ ขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ หรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๓) เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งคณะ และไม่ดำเนินการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด หรือภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนขยายระยะเวลาให้จนสิ้นระยะเวลาดังกล่าว

(๔) เมื่อสหภาพแรงงานไม่ดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลาเกินสองปี หรือ

(๕) เมื่อมีจำนวนสมาชิกเหลือน้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้าของลูกจ้างทั้งหมดแต่ไม่รวมถึงลูกจ้างซึ่งเป็นฝ่ายบริหารหรือทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว เป็นการจร เป็นไปตามฤดูกาล หรือเป็นงานตามโครงการ

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงานใด ให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือให้สหภาพแรงงานนั้นทราบโดยมิชักช้า

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๗ มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรองค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น

บริษัทโทรคมนาคมได้ เนื่องจากไม่อาจเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจของ การสื่อสารแห่งประเทศไทยอีกต่อไป ในส่วนของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ การสื่อสารแห่งประเทศไทยก็ต้องปรับโอนไปเป็นสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท ไปรษณีย์ จำกัด และสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจการสื่อสารแห่งประเทศไทยจะต้องประชุมใหญ่สมาชิก เช่นเดียวกับสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทยดังกล่าวข้างต้น กรณีใน ประเด็นนี้จะต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยนัยเดียวกันกับความเห็นที่ได้ให้ไว้ แล้วในประเด็นที่สอง และถ้าหากมีกรณีที่สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจเดิมต้องเลิกไปและพนักงาน ไปเป็นพนักงานของบริษัท หรือมีพนักงานของบริษัทบริหารสัญญาร่วมการงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ พนักงานของบริษัทนั้นก็อาจรวมตัวกันจัดตั้งสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจขึ้นใหม่ได้ตาม พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๔๕